

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-78>

УДК 338.483.13

КВІТКОВИЙ ТУРИЗМ ЯК НОВИЙ БРЕНД ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ

FLORAL TOURISM AS A NEW BRAND IN DOMESTIC TOURISM

Габчак Наталія Францівна

кандидат географічних наук, доцент,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5549-7793>

Габчак Станіслав Євгенійович

аспірант,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7067-5732>

Nabchak Natalia, Nabchak Stanislav
Uzhhorod National University

Стаття присвячена питанням розвитку внутрішнього туризму України в період воєнного стану. Актуальність дослідження полягає в тому, що в період пандемій, війн, стихійних явищ змінюється туристичний ринок: звужуються часові рамки планування туристами подорожей, відпочинок невеликою кількістю людей, зростає популярність санаторних турів та попит на літній вікенд на двох терміном до трьох днів. Реабілітація військово-вслужбовців та їх сімей, психологічне переадресування вимагає пошуку додаткових туристичних послуг, які б позитивно впливали на емоційний стан подорожуючих. В статті виокремлено новий тренд відпочинку – квітковий туризм. Метою статті є визначення сутності квіткового туризму, аналіз його наявних ресурсів та локацій. Нами проведено аналіз розвитку квіткового туризму в країнах Європи та світу таких як Бельгія, Нідерланди, Італія, США, Туреччина, Індія, Колумбія. Визначено найпопулярніші квіткові фестивалі, виставки, паради. Досліджено досвід цих країн щодо організації та проведення даних заходів. Як приклад, у статті виокремлено Закарпаття як територію з широкою географією локацій цвітіння різноманітних квітів, а отже перспективою в організації захоплюючих квіткових турів. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, індукції та дедукції, аналізу та синтезу.

Ключові слова: квітковий туризм, екскурсійні тури, локації, ресурси, внутрішній туризм.

The article is dedicated to the development of domestic tourism in Ukraine during the state of war. The relevance of the research lies in the fact that during periods of pandemics, wars, and natural disasters, the tourism market undergoes changes: the time frames for travel planning by tourists narrow, recreation with a small number of people becomes more popular, and there is an increased demand for sanatorium tours and short weekend getaways for two people lasting to three days. The rehabilitation of military personnel and their families, as well as psychological recovery, requires the search for additional tourist services that would have a positive impact on the emotional state of travellers. The article highlights a new trend in recreation – floral tourism. The aim of the article is to determine the essence of floral tourism and analyze its existing resources and locations. We conducted an analysis of the development of floral tourism in European and global countries such as Belgium, the Netherlands, Italy, the USA, Turkey, India, and Colombia. The most popular floral festivals, exhibitions, and parades were identified. The experience of these countries in organizing and conducting such events was investigated. As an example, the article highlights Zakarpattia as a territory with a wide geography of flower blooming locations, thus offering prospects for organizing captivating floral tours. The most popular places - flower blooming locations are characterized, namely: 1) white flowers and saffrons (Berezinka, Lisarnia, Kolochava); 2) magnolia and sakura (Uzhhorod, Mukachevo); 3) daffodils and sod (Khust, Kireshe, Vynogradovo); 4) lavender, rhododendron and linden trees (Chornohora, Gorgany, Svidovets, Blyznytisia); 5) orchids (Borzhave polonins), etc. The realities of today confirm the fact that the popularity of sanatorium and health tours with excursions to floral locations is growing during the spring-summer-autumn seasons. According to the Tourism and Resorts Management of Zakarpattia Regional State Administration,

the demand for such tours has recovered by half compared to the previous year. The importance of combining floral tours with other interesting tourist attractions, such as architectural monuments, castles, museums, etc., is emphasized.

Keywords: floral tourism, guided tours, locations, resources, domestic tourism.

Постановка проблеми. До 2019 року Україна, її туристична галузь була зорієнтована на виїзний туризм, однак COVID – 19 та російсько-українська війна 2022 року докорінно змінила туристичний ринок. Саме ці події обмежили міжнародний туризм та переорієнтували на розвиток внутрішнього туризму на відносно «безпечних» територіях України. Дострокове планування відпочинку втратило сенс і люди почали обирати як правило короткотривалі подорожі у безпечні місця, у більш малозаселені та екологічно чисті території. Фактично бюджетні внутрішні подорожі стали більш популярними для туристів нашої країни [1].

Аналіз попиту туристичного ринку за останні три роки показує, що набувають популярності як нові, так і незвичні напрямки туризму, більшість з них пов'язані з природою та навколишнім середовищем: екотуризм, сільський туризм, орнітологічний туризм, подієвий туризм, тематикою яких є фестивалі та виставки квітів, узагальнено – квітковий туризм [5].

Саме квітковий туризм це – напрямок, який стає все більш популярним. Квітами захоплюються, їх колекціонують, споглядання квітами приносять людині позитивні емоції, справжнє задоволення, моральний та душевний відпочинок.

Поціновувачі природи та флористики обирають тематичні місця для відпочинку, а завдяки квітковому туризму стає можливим залучення більшого числа відвідувачів у красиві та квітучі регіони світу. Проте в Україні даний вид туризму є не досить популярним і розвиненим, що зумовлено низкою чинників, зокрема низьким рівнем розвитку квіткової інфраструктури, неналежним рівнем державного регулювання садово-паркового господарства, порядку організації та проведення квіткових фестивалів [5]. Туристичний сезон 2023 довів, що квіткові тури мають перспективу, щоб стати альтернативою традиційному відпочинку, привабливим та економічно рентабельним туристичним напрямком окремих регіонів, зокрема західних. Проте в Україні цей вид туризму все ще недостатньо відомий пересічному туристові, тому потребує сучасних досліджень та популяризації на локальному та регіональному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даний час небагато публікацій присвя-

чених квітковому туризму як в Україні так і за кордоном. Часто його вивчають разом з іншими видами туризму. Даний вид туризму досліджувався на мультидисциплінарному рівні науковцями у сфері ботаніки, географії, садово-паркового мистецтва, туризму як: І. Смаль, П. Тищенко, Є. Барановський, І. Косаревський, І. Годя, М. Кляп, Ф. Шандор, Р. Лозинський, Д. Шиян тощо.

Постановка завдання (мета) – визначення сутності квіткового туризму, аналіз його ресурсів та локацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туристична галузь постійно розвивається та вдосконалюється, пропонуючи туристам нові, унікальні пропозиції та досвід, адже туристи прагнуть жити, відчувати й отримувати дивовижні враження від мандрівок. Тому в останні роки, в порівнянні з традиційними видами, набувають важливого значення нові види туризму. Особливо популярні ті, які пов'язані з природою та навколишнім середовищем: екотуризм, геотуризм, орнітологічний туризм, зелений туризм, активний туризм, оздоровчий туризм, садовий туризм, квітковий туризм [8].

Найближчим до квіткового туризму є поняття «флористичний туризм», хоча його можуть використовувати також у дуже вузькому значенні – як поїздки на спеціалізовані флористичні виставки, або збір туристами квітів, ягід і лікарських рослин. В іноземній науковій літературі більш зустрічається поняття «ботанічний туризм» і він «приховується» за назвами ендемічний рослинний туризм (endemic plant tourism), «хабітат» туризм (habitat tourism), туризм та заповідних територіях (tourism in protected area), туризм з штучними садами (artificial garden tourism), його також можуть вивчати як вид агротуризму (agropiant and farmtourism) [7]. Крім цього, часто для людей відвідування квіткових об'єктів є своєрідним хобі, відповідно даний вид туризму можна віднести до т.зв. «туризму спеціального інтересу» [4, с. 178–179].

Поняття квіткового туризму науковці М. Кляп та Ф. Шандор визначають, як «напрямок туризму, який передбачає відвідування територій, не порушених антропогенним впливом, на яких розташовані великі ареали квітучих рослин, а також організова-

них територій (парків, ботанічних садів)» [2]. Цей вид туризму є видовищним і викликає у туристів виключно позитивні емоції. До найбільш яскравих та значущих видів квіткового туризму відносять [2]: 1) квіткові фестивалі; 2) квіткові карнавали; 3) квіткові паради; 4) квіткові ярмарки; 5) квіткові виставки тощо.

Квітковий туризм приваблює туристів незвичними природними явищами, своєю унікальністю, неповторністю, а іноді, навіть екзотичністю. У світі щорічно проходить безліч різних фестивалів, але найнеймовірнішими та по-справжньому барвистими можна назвати свята квітів, коли великі міста світу забарвлюються у всілякі кольори та їх відтінки, а також наповнюються невимовними ароматами. Специфікою квіткового (садового, садово-паркового) туризму є те, що він поєднує як традиційні види відпочинку, пов'язані з відвідуванням мальовничих садів та парків, так і нові – участь у фестивалях, ярмарках, виставках квітів [8].

Квітковий туризм передбачає участь в подієвих заходах квіткового спрямування, відвідуванні квіткових фестивалів, ярмарок, виставок, комплексних та тематичних парків різної спрямованості, дендропарків, ботаніч-

них садів, міських парків та скверів, парків розваг, природних, ландшафтних та етнокультурних парків, парків, що мають туристичну привабливість тощо [8; 2]. Саме він є пізнавальним і рекреаційним відпочинком, де туристи за короткий термін часу, як правило у вікенд мають можливість брати участь у видовищних квіткових заходах різних країн Європи та світу. Дослідник Р. Лозинський виокремлює у Європі багато відомих туристичних фестивалівних дестинацій, що спеціально присвячені квітам (табл. 1).

Такі заходи не лише підтримують культурні традиції, а й приваблюють великі потоки туристів: краса квітів у первинному вигляді перетворюється на карнавальні костюми для учасників постановкової ходи. Це незрівнянне видовище з моря квітів тішить око тисяч туристів, залишаючи яскраві спогади та селфі. До найпопулярніших квіткових заходів країн Європи та світу відносимо фестивалі, виставки, паради, парки та сади, які користуються значним туристичним попитом (табл. 2).

З вищенаведеного бачимо, що країни Європи та світу мають значний досвід організації квіткового туризму. Туристичні фірми

Таблиця 1

Популярні квіткові фестивалі Європи

Назва фестивалю	Країна	Тривалість	Характеристика
Фестиваль нарцисів у Бад-Аусзее	Австрія	4 дні	Парад включає костюмовану частину, під час якої вибирають королеву нарцисів. Водночас квіткові композиції розміщують на човнах, які плывуть озером
Велике весняне шоу в Челсі	Велика Британія	5 днів	Фестиваль проводять уже 140 років, складається з трьох садових павільйонів. Можна придбати насіння рідкісних рослин
Фестиваль квітів у Талліні	Естонія	3 місяці	Найтриваліший квітковий фестиваль у Європі. Створюють приблизно 30 інсталяцій з квітковими експозиціями
TempseFlors, фестиваль квітів у Жироні	Іспанія	8 днів	Фестиваль включає тематичні виставки, майстер-класи з флористики, квітковий ярмарок, а також вуличні концерти
Фестиваль Inforata	Італія	1 день	Щороку викладають квіткові килими з живих рослин та пелюсток на релігійну тематику. Фестиваль проходить з 1778 р
Квітковий парад Блюменкорсо	Нідерланди	3 дні	Найбільший у світі парад скульптур на пересувній платформі, складених з квітів, висотою 3–4,5 м, щороку на іншу тему
Карнавал квітів у Дебрецені	Угорщина	7 днів	Конкурс квіткових композицій, карнавал, який проходить на центральній вулиці та завершується святковим феєрверком

Джерело: згруповано авторами за даними [4]

Таблиця 2

Найпопулярніші квіткові фестивалі, виставки, паради, парки, сади Європи та світу

Квіткові фестивалі	Квіткові виставки	Квіткові паради	Квіткові парки та сади
Фестиваль квітів на Мадейрі (Фуншал, Португалія)	Королівська виставка квітів Chhelsea Flower (Лондон)	Квітковий парад скульптур Брюменкорсо (Нідерланди та Бельгія)	Тропічний парк Нонг Нуч (Таїланд)
Фестиваль квітів у долині Скагіт (Вашингтон, США)	Виставка квітів у Кекенгоф (Нідерланди)	Парад квітів у Зюндерт (Нідерланди)	Квітковий парк «Dubai Miracle Garden» (ОАЕ)
Фестиваль квітів у Меделліне (Колумбія)	Міжнародна виставка квітів Floralia Brussels у Брюсселі (Нідерланди)	Парад троянд у Пасадені (США)	Квітковий сад «Каваті фудзі» (Японія)
Фестиваль квітів Чіанг Май (Таїланд)	San Francisco Flower (США)	Квітковий килим у Брюсселі (Бельгія)	Парк квітів Кекенхор (Нідерланди)
Фестиваль квітів Інфіората (Італія)	Квітова виставка екзотичних квітів Flora Expo (Індія)	Битва квітів у місті Вентімілья (Італія)	Квітковий сад «Boboli Gardens» у Флоренції (Італія)
Фестиваль квітів у Стамбулі (Туреччина)	Виставка квітів і садів Бойсе (США)	Парад тюльпанів в Оттаві (Канада)	Квітковий сад Маркесак (Франція)

Джерело: авторська розробка

пропонують короткочасні тури (1–3 дні) з відвідуванням місцевостей, де ростуть польові квіти, ферми, на яких вирощують квіти для різних споживчих цілей, або ж фестивалів, ярмарок і виставок квітів.

Щодо України, то квіткові тури щороку стають більш популярними, з'являються нові локації та пропозиції побачити мальовничі поля чи галявини серед заповідної природи. Воєнний час в країні змінив туристичні орієнтири українців, які в силу обставин віддали перевагу внутрішньому туризму. Необхідність лікування, перезавантаження, реабілітація військових та їх сімей доводить значний ріст попиту на подорожі в середині країни. Кількість заброньованих турів за перший квартал 2023 року збільшилася майже у двічі порівняно з аналогічним періодом 2022 року. Так, у грудні 2023 року частка турів Україною становила 43%. Літній сезон 2023 року показує певну динаміку зростання продажів у туристичному секторі всередині країни на 10–15% [6].

В час війни громадяни переосмислили поняття «здоров'я» і прагнуть відпочивати у безпечному місці, де можна відновити здоров'я та емоційний стан. За статистику українського туроператора Join UP, який спеціалізується на продажі турів в межах України більшість замовлень, а це більше 44,4% пов'язані

з санаторними турами, на другій позиції – поїздки в Українські Карпати (29%) і на третій позиції – гірськолижні курорти (19,5%) [1].

Логічно, що змінився характер внутрішнього туристичного ринку України, де головними тенденціями є: 1) звуження часових рамок планування подорожі (туристи планують тури в останню мить, або в короткі терміни); 2) найбільшим туристично привабливим став Карпатський регіон; 3) переважають подорожі не великою кількістю людей у малозаселені місця, сільські території (солотуризм; родиною; мама чи бабуся з дітьми, онуками); 4) зростає популярність санаторно-оздоровчих турів з екскурсіями на квіткові локації в весняно-літньо-осінній сезони тощо.

На даний час Карпатський регіон, а саме Закарпаття є найбільш безпечним, а отже сюди і приїжджає найбільше туристів, які обирають квіткові тури. В цьому році попит на такі тури відновився наполовину порівняно з минулими роками. За статистичними даними Управління туризму та курортів Закарпатської військової адміністрації дві третини туристів в цьому році подорожують, щоб психологічно розвантажитись, набратись сил і побачити щось нове. Для 30% важливо відпочити на природі, а кожен п'ятий мандрує, щоб зробити селфі для соцмережі. В літній період у одноденних екскурсіях як правило брали

участь приблизно 20% прибулих з інших регіонів України, решта туристів – львів'яни. Для порівняння у минулі роки туристів з інших регіонів нашої країни було до 70%.

Ще десять років тому в більшості людей подорожі в місця, де є квіти, асоціювалися з Долиною нарцисів біля Хуста, однак географія локацій цвітіння різноманітних квітів збільшується. Домінують весняні подорожі на крокуси (шафрани), тюльпани, дикі тюльпани тощо. В літній період – «лавандовий та липовий бум», а восени – гортензії та пізньоцвіт осінній, який називають диким шафраном. Саме про цю квітку в своїх піснях співав Назарій Яремчук, вона отруйна, поширена майже по всій Європі, в Україні занесена в Червону книгу.

За словами відомого туризмознавця Ужгородського національного університету «професора з окопу» Федора Шандора цьогоріч на Закарпатті – нові тренди, і перший із них – квітковий туризм. Закарпатська Туристична організація оголосила 2024 рік – «Роком квіткового туризму». На даний час у Закарпатті перебуває більше 300 тисяч внутрішньо переміщених осіб, які через війну опинились на даній території і мимоволі стали каталізаторами туристичного розвитку, адже там, де є попит, народжується і пропозиція. Більшість з них віднаходить час щоб покращити свій емоційний стан і помилуватись квітковими локаціями (табл. 3). Поряд з квітковими локаціями туристам пропонується відвідати і інші

Таблиця 3

Локації цвітіння квітів в межах Закарпаття

Сезон цвітіння	Рослини	Фото	Локація
початок березня	білоцвіті шафрани		Березинка Лісарня Колочава
квітень травень	магнолія сакура		Ужгород Мукачево
травень червень	нарциси дерен		Хуст Кіреші Виноградово
червень	лаванда рододендрон липи		Перечин Чорногора, Горгани, Свидовець, Близниця Ужгород
серпень	орхідеї		Боржавські полонини
жовтень	розмарія		Забрідь Пасіка

Джерело: авторська розробка

цікаві туристичні місця. До прикладу, у досить депресивному в туристичному сенсі Тячівському районі відкрили чотири нові сироварні, у Хусті – мануфактуру з виробництва комбучі, на Перечинщині запустили виробництво косметики з лаванди та троянди, в Замку Паланок відкрився кінотеатр в якому презентують анімаційний серіал про історію фортеці тощо.

Загалом, кожен турист, який відвідає Закарпаття зможе віднайти цікаві родзинки краю – починаючи від архітектурних пам'яток, замків, музеїв і закінчуючи крафтовими пивоварнями, гастрономічними шляхами, золоту кавою «Аль Ідрісі» та делікатесами, яких не виготовляють більше в жодному регіоні України.

Також під керівництвом Федора Шандора в Закарпатті триває туристична акція «Сакура Закарпаття – 100 років» і саме у Мукачеві висадили першу із 100 сакур під номером «Мукачево – 001» на початку найстарішої в Закарпатській області алеї сакур. Так, з 22 червня 2023 року до 24 квітня 2024 року саджанці декоративної японської вишні висадять поруч із відомими туристичними об'єктами у 64-х громадах Закарпаття. А наступний – 2024 рік, коли закарпатській сакурі виповниться 100 років, – стане роком

квіткового туризму у краї: з можливістю милуватися шафранами і сакурами, лавандою і розмарією, нарцисами і тюльпанами, смакувати квітковий мед та їстівні квіти, ставати учасниками презентацій квіткових фотозон та пленерів з квітами.

Висновки. Як бачимо, з вищенаведеного, туристична галузь України в час російсько-української війни переорієнтувалась на розвиток внутрішнього туризму. Все більше набувають популярності короткотривалі подорожі у безпечні місця, у більш малозаселені та екологічно чисті території. Цьогоріч це – нові тренди, і перший з них – квітковий туризм. Якщо країни Європи, світу мають значний досвід організації квіткового туризму, то в Україні він тільки починає розвиватись. Квіткові тури, які пропонують туроператори у весняно-літньо-осінні сезони як правило поєднують із відвідуванням цікавих туристичних об'єктів – починаючи від архітектурних пам'яток, замків, музеїв, гастрономічних смаколиків, крафтових делікатесів, якими славиться Закарпаття. Для розвитку квіткового туризму в Україні потрібно популяризувати наявні та створювати нові квіткові локації, а також розробляти пов'язані з ними тури, які потім пропонувати на туристичному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Габчак Н., & Габчак С. (2023) Внутрішній туризм України: тенденції, проблеми та можливості розвитку у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2592>
2. Кляп М. П., & Шандор Ф. Ф. (2011) Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання. 334 с.
3. Лозинський Р. М. & Пукас О. Б. (2019) Ботанічний туризм: поняття, ресурси, сучасні тенденції розвитку. *Вісник Львівського інституту економіки і туризму: зб. наук. ст.* Львів : ЛІЕТ. 14. С. 67–74.
4. Лозинський Р. М. & Кушнір Л. П. (2018) Концепція серйозного дозвілля й туризм спеціального інтересу, або як виникають і розвиваються інноваційні види туризму. *Функціонування та перспективи розвитку туристичної галузі України : монографія / за заг. редакцією М. Ю. Барна.* Львів : ЛТЕУ. С.176–187.
5. Шиян Д. В., Несторенко Н. А. (2023) Квітковий туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Географія та туризм» (м. Харків, 28 лютого – 1 березня 2023 р.)*. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. С. 494–499.
6. Щодо розвитку внутрішнього туризму в Україні (ред. С. Ковалівська та ін.). *Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень НАН України*. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/vnutrishniy-turyzm-v-ukraini.pdf>
7. Ateş, A., Akmeşe, H., Coşkun, M. & Sunar, H. (2016) A Research on botany tourism and plant museums: applicability in Turkey. In *The 2016 WEI International Academic Conference Proceedings* (pp. 22–29). Boston, Amerika Birleşik Devletleri.
8. Paiva P. D. O., Sousa R. B., Carcaud N. (2020). Flowers and gardens on the context and tourism potential. *Ornamental horticulture*. Т. 26. С. 121–133.

REFERENCES:

1. Habchak N., & Habchak S. (2023) Vnutrishnii turyzm Ukrainy: tendentsii, problemy ta mozhlyvosti rozvytku u voiennyi period [Domestic tourism of Ukraine: trends, problems and opportunities for development during the war

period]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 52. DOI: <https://doi.org/10.3282/2524-0072/2023-52-67> (accessed February 02, 2024).

2. Kliap M.P., Shandor F.F. (2011) *Suchasni riznovydy turyzmu : navchalnyi posibnyk* [Modern types of tourism: a study guide]. Kyiv: Znannia. 334 p. (in Ukrainian)

3. Lozynskiy R. M., Pukas O.B. (2019) *Botanichniy turyzm: poniattia, resursy, suchasni tendentsii rozvytku* [Botanical tourism: concepts, resources, modern development trends]. *Visnyk Lvivskoho instytutu ekonomiky i turyzmu: zbirnyk naukovykh statei – Bulletin of the Lviv Institute of Economics and Tourism: a collection of scientific articles*, Lviv : LIET, vol. 14. pp. 67–74. (in Ukrainian)

4. Lozynskiy R. M., Kushnir L. P. (2018) *Kontsepsiia serioznoho dozvillia y turyzm spetsialnogo interesu, abo yak vynykaiut i rozvyvaiutsia innovatsiini vydy turyzmu* [The concept of serious leisure and tourism of special interest, or how innovative types of tourism arise and develop]. In M. Yu. Barna (Eds.). *Funktsionuvannia ta perspektyvy rozvytku turystychnoi haluzi Ukrainy : monohrafiia* [Functioning and development prospects of the tourist industry of Ukraine: monograph]. Lviv: LTEU, pp.176–187. (in Ukrainian)

5. Shyian D. V., Nestorenko N. A. (2023) *Kvitkovyi turyzm v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku* [Flower tourism in Ukraine: current state and development prospects]. *Heohrafiia ta turyzm: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kharkiv, 28 liutoho – 1 bereznia 2023 r.). Kharkiv: KhNPU im. H. S. Skovorody. pp. 494–499. (in Ukrainian)

6. *Shchodo rozvytku vnutrishnoho turyzmu v Ukraini* Analytychna zapyska Natsionalnogo instytutu stratehichnykh doslidzhen NAN Ukrainy [Regarding the development of domestic tourism in Ukraine. Analytical note of the National Institute of Strategic Studies]. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/vnutrishniy-turyzm-v-ukraini.pdf> (accessed February 02, 2024).

7. Ateş, A., Akmeşe, H., Coşkuner, M., Sunar, H. (2016) *A Research on botany tourism and plant museums: applicability in Turkey*. In *The 2016 WEI International Academic Conference Proceedings*. Boston, Amerika Birleşik Devletleri, pp. 22–29. (in English)

8. Paiva P. D. O., Sousa R. B., Carcaud N. (2020). *Flowers and gardens on the context and tourism potential. Ornamental horticulture*. T. 26, pp. 121–133. (in English)